

Говор чланице Сталне делегације Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини Савјета Европе Азре Хаџиахметовић на редовном засједању ПС Савјета Европе у оквиру дебате о Извјештају о поштивању обавеза и ангажмана од стране Босне и Херцеговине

Стразбур, 30. септембар 2008.

"Господине предсједавајући, драге колеге,

Дозволите ми да на почетку изразим задовољство данашњом расправом о Босни и Херцеговини са надом да ће усвојена резолуција и препоруке бити додатни стимуланс за убрзање неопходних реформи у БиХ. Меморандум објашњења и извјештај који су припремили господа М. Cavusoglu и К. Sasi представља одличан приказ стања у БиХ и пружа објективну слику кључних апсеката важних за боље разумијевање ситуације у БиХ. Надам се да ће, као такав, бити и довољно инспиративан свима вама за данашњу расправу. У том смислу и сви комплименти извјестиоцима који су успјели инкорпорирати у овај извјештај закључке, мишљења и препоруке ове Парламентарне скупштине, Венецијанске комисије, Суда за људска права и Комесаријата за људска права, посебно важне за будуће активности у БиХ.

Дозволите ми да вас подсјетим на кључна подручја проблема у БиХ. Сложено уставно уређење дио је међународног мировног споразума потписаног у Дејтону. Ко што је познато, Дејтонски мировни споразум успоставио је структуру БиХ са два мултиетничка ентитета, подијељеним надлежностима и високим степеном аутономије нижих нивоа власти. Резултат таквог уређења у земљи са око 4.4 милиона становника јесте преинституционализовани систем са 14 влада и парламената, уз то неефикасан са slabим државним институцијама и широким властима ентитета.

Уз то, подсјећам и да је функционисање овог система подложно политичкој вољи која дозира функционисање државних институција од стране ентитета. Дозволите ми да поменем спектар институционалних модалитета опструкције, посебно манифестираних кроз систем доношења одлука и начин гласања у оквиру

државних институција. Ентитетско гласање у Представничком дому и широк спектар „виталних националних интереса“ користе се као средство успоравња и оспоравања рада државних институција и примјер су злоупотребе института представничке демократије и заштите људских права. Низ је примјера, на које овај извјештај добро указује, резултат таквог начина функционисања.

Да подсетим и на чињеницу споре имплементације Дејтонског мировног споразума у кључним сегментима који се односе на повратак избјеглица и обнову босанскохерцеговачког друштва. Имајући ово у виду, можемо доћи и до одговора на неколико важних питања:

1. Зашто се 13 година од потписивања Дејтонског мировног споразума суочвамо са посљедицама његове неимплментације?
2. Зашто се и уз посебно активну улогу међународне заједнице стално поставља питање политичке, економске и институционалне одрживости оваквог система?
3. Зашто се идеја мултиетничности и данас конфронтира кроз „етничку сегрегацију“, одбрану етничких интереса и кршење елементарних људских права?
4. Зашто сви ми у БиХ и поред толике заштите наших интереса, носимо осјећај дубоке неправде?

Даме и господо, са оваквим обиљежљима ми смо ушли у тзв. Бриселску фазу. Потписали смо Споразум о стабилности и придуживању и пред нама је низ обавеза чије ће испуњавање одредити динамику приближавања БиХ чланству у ЕУ. Имајући у виду растућу цијену кашњења на европском путу, као кључно поставља се питање ефикасности постојећег система и његове способности да одговори захтјевима европског пута. Потреба уставне реформе, која је добро апострофирана у овој резолуцији, намеће се као приоритет. У том смислу изражавам и очекивање посебно активне улоге ове Парламентарне скупштине, Венецијанске комисије и других институција демократије и владавине права које могу и морају допринијети рјешавању нашег заједничког проблема.

И на крају, дозволите ми да од извјестиоца замолим једно појашњење. У тачки 13 ове резолуције подсећате на препоруку у вези пописа становништа и наводите „методологију прикупљања раздвојених података“. Молим да у завршној ријечи образложите шта ова препорука подразумијева?“ (крај)